

MARTIN NIELSEN

Kommunisternes Kapital

ARTIKLER OG TALER

Udvalgt og redigeret af Poul Thomsen

MELBYHUS 1973

Martin Nielsen:
Kommunisternes kapital.

Udvalg og redaktion ved Poul Thomsen.
Billedredaktion og noter ved H. E. Sørensen.
Copyright 1973 by
Forlaget Mølbyhus, 6780 Skærbæk.
Tlf. (04) 75 17 04.
Sats og tryk: Skive Offset.
ISBN 87 980190 7 4

Tidligere udsendt:

H. E. Sørensen: Døden i Kastellet.
Klart nej til Fællesmarkedet.
Anton Kanstrup: Kampen for en tillidsmand.
H. E. Sørensen: Lyngens søn.
H. E. Sørensen: Grænsen drages.
Hans Scherfig: Tegninger.

Under forberedelse:

H. E. Sørensen: En landsby i Lilleasien.

Forsidebillede:

Martin Nielsen, foto 1960.

UNIV. BIBL. 1. AFD.
13 MRS1973
KØBENHAVN

Meget har ændret sig, men -

(Den første tale i folketinget efter hjemkomsten, juli 1945)

Mange forhold i vort land og i det danske folk har ændret sig, siden jeg sidst havde lejlighed til at tage ordet fra denne talerstol. Mange forhold er ganske anderledes end dengang; store ændringer, store forskydninger i opfattelser har fundet sted. Det sted, hvor ændringerne mindst har givet sig udtryk, synes for mig i den korte tid, jeg har haft lejlighed til at iagttage det, at være her på Christiansborg.

Det er tilsyneladende det sted, hvor de mindste ændringer har fundet sted, hvor man mindst har opfattet, hvad der er sket gennem disse år. Kri-gen lærte efterhånden det danske folk at finde frem i en stærk form for national solidaritet. Jeg regner med, at Danmark som medlem af de Forenede Nationer også ret hurtigt vil finde frem til en anstændig form for international solidaritet. Derimod synes det mig, at spørgsmålet om social solidaritet er sværere at få fat på. Det synes, som om spørgsmålet om social solidaritet er et spørgsmål, som helt er gået hen over hovedet på en række medborgere i dette land og også er gået fuldstændig hen over hovedet på en række af det høje tings medlemmer. Det turde dog vistnok være ubestrideligt, at bolignøden i almindelighed, men i særdeleshed her i København, er meget stor.

Det er ikke et spørgsmål, som først har meldt sig i dag, det er et spørgs-

mål, som, så vidt jeg kan se af aviser og hvad jeg har haft adgang til, har været brændende i temmelig lang tid. Spørgsmålet er blevet særlig aktuelt derigennem, at en hel række mennesker, som på grund af deres nationale indstilling eller forholdene i øvrigt enten har været deporteret sydpå eller har måttet flygte ud af landet, nu er vendt tilbage. Jeg ved af egen erfaring hvor svært det er for sådanne mennesker overhovedet at skaffe sig en lejlighed. Det står derfor for mig sådan, som det allerede er nævnt, at enten man vil det eller ikke vil det, vil dette ting eller i hvert fald det folketing, som kommer til at udgå af de nye valg, blive stillet over for et uomgængeligt krav om boligrationering. Forholdene er sådanne, at denne boligrationering før eller senere vil blive en tvingende nødvendighed, fordi intet fornuftigt menneske kan forudsætte, at man er i stand til at bygge nye boliger i et tempo, der svarer til behovet.

Men her er det, jeg er bange for, at det kommer til at skorte en del på den sociale solidaritet, og jeg er fremfor alt bange for, at den sociale solidaritet ikke først og fremmest har til huse i 7-8 værelses lejligheder, for slet ikke at tale om de lejligheder, som er endnu større. Jeg fik dette yderligere bekræftet af den ærede konservative ordfører, som klart og tydeligt fra denne talerstol udtalte, at der her foreligger et lovforslag, som er beregnet på asociale elementer. Klart og tydeligt blev det sagt. Derfor sætter man en paragraf ind, som er rettet imod en bestemt del af befolkningen, som man karakteriserer som asociale elementer. Her er der ikke noget at tage fejl af, og det bestyrker mig i den opfattelse, at bolignøden i hvert fald ikke afhjælpes ad frivillig vej, fordi, som jeg siger, den sociale solidaritet næppe har til huse i 7-8 værelses lejligheder eller derudover. Jeg tror derfor, at spørgsmålet om en boligrationering før eller senere bliver et spørgsmål, som må og skal gennemføres ad den eneste farbare vej, nemlig ad politisk vej.

Selve det lovforslag, som den højtærede indenrigsminister her har forelagt, er, så vidt jeg forstår, fremkommet som følge af, at en frivillig ordning, der var truffet, rent ud sagt er gået i fisk, for når man fra en bestemt side fremhæver den opfattelse, at det drejer sig om at skaffe boliger til asociale elementer, ja, så er der vel ikke meget at sige til, at grundejerne ikke har været synderligt optaget af at benytte en frivillig ordning.

Hvad iøvrigt lovforslaget angår, kan jeg stort set slutte mig til de betæneligheder, som den ærede socialdemokratiske ordfører har givet udtryk for. Heller ikke jeg forstår, hvorfor man kun vil have een lejerrepræsentant ind i det udvalg, som her får den afgørende myndighed, og det er ganske klart, at det bliver endnu sværere at forstå, når § 5, 3die stykke, udlægges på den måde, som det er sket her fra talerstolen, at det, det drejer sig om, netop er, at dette udvalg skal have bemyndigelse til at holde uønskede lejere borte, „asociale elementer“, idet man altså på forhånd sikrer, at udvalget har en sådan slagside, at det vil blive grundejernes interesser, der varetages. Forøvrigt er jeg heller ikke i stand til – men det er måske min fejl, fordi jeg er ubekendt med arbejdet i denne bygning – at se, hvordan man kan få § 5, stk. 3, til at være i samklang med den almindelige husleje-

lovgivning, hvorefter der ikke kan foretages opsigelser før 1946. Er det muligt for en bestemt del af lejerne at gennemføre en særlig lovgivning ganske uafhængig af den almindelige huslejelovgivning, vi har her i landet? Dette kunne jeg ønske at få klarhed over, inden mit parti tager stilling til lovforslaget; og vi ønsker at se på lovforslaget, når det kommer tilbage fra udvalget.

Går verden under – først eller sidst på ugen

(Land og Folks kronik den 9. august 1946)

Da verden sidst gik under befandt jeg mig i Sverige. I ugerne forud havde jeg kun læst svenske aviser. Jeg havde lovet mig selv ikke at læse danske. Men de svenske aviser var også mere end nok. Dag for dag, time for time før den store begivenhed voksede sensationerne og overskrifterne i de svenske aviser. Verdens undergang var sikker nok, spørgsmålet var kun, om amerikanerne snød med tidspunktet, så det blev morgen-, eftermiddags- eller aftenudgaven, der var i stand til at meddele sensationen. „Ekspressen“ mente at være på den sikre side: Med sin non-stop-eftermiddagsudgave ville den under alle omstændigheder kunne betjene læserne og læserne frem for alt – hvis amerikanerne ville være så rare, at lade bomben springe om eftermiddagen.

Stemningen piskedes op til hysteriske højder. En mand fra Vestsverige ringede til sit blad og fortalte, at han havde hørt „knallet“. Det var dagen før bomben faldt. Jo, den svenske presse havde som en hæderlig presse betjent sine læsere på bedst mulig måde, og næste dag ville den meddele læserne resultatet. Jordens undergang. Læserne frem for alt.

Jeg havde holdt week-end sammen med en kammerat ude i Göteborgs yderste skærgård. Et ejendommeligt og henrivende vildt sted. Vi havde haft det rart sammen med forskellige ægte ting, som kun kendes som sælsomme sagn i Danmark, bl. a. en flaske Vermuth. I vor ugudelighed og bolsjeviskiske stupiditet havde vi helt glemt verdens forestående undergang. Efter en vidunderlig smuk halvanden time lang sejltur gennem skærgården var vi sent søndag aften havnet i min kammerats hyggelige ungkarlebolig, hvor vi ved en stille kop te og hvad dertil hører i Sverige hvilede ud efter dagens anstrengelser.

En af os må have åbnet for radioen, for pludselig hørte vi en alvorlig let dirrende røst forkynde, at nu var der kun så og så mange minutter til det store „Atomknallet“. Alt hvad den svenske presse havde fortalt sine læsere i de sidste dage blev gengivet i overskriftsform af en dirrende, dybt alvorlig stemme, der derefter meddelte, at nu stillede man om til de amerikanske radiostationer, der direkte fra åstedet transmitterede begivenheden. – Langt dystert ophold – så en uforståelig summen og et spektakel, der mest af alt mindede om nazisternes støjsendere og en mere rolig stemme, der meddelte, at man desværre intet havde hørt, men at en amerikansk station, der var aflyttet af den svenske radio, havde meddelt, at Bomben var faldet.